

บทที่ 8

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ธุรกิจประกันภัยเป็นกิจการค้าที่กระทบกระเทือนถึงความปลอดภัย และความสงบสุขของสาธารณชน รัฐจึงเข้ามามีบทบาทในการคุ้มครองและควบคุมคู่สัญญา ตลอดจนผู้รับประกันภัยอย่างใกล้ชิด ในการทำความตกลงเรื่องใด ถ้าเป็นเรื่องที่กระทบกระเทือนถึงความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ก็มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้โดยชัดแจ้ง ดังเช่นในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 877 วรรคสาม และมาตรา 880 วรรคสอง ส่วนเรื่องใดที่ผู้รับประกันภัยและผู้เอาประกันภัยประสงค์จะตกลงกันเป็นอย่างอื่น ก็ยอมทำได้ หากว่าการนั้นไม่ขัดกับความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งจะสังเกตได้จากข้อความที่ปรากฏในบทบัญญัติของกฎหมายนั้นเอง เช่น ในมาตรา 879 วรรคสอง เป็นต้น

หน้าที่หลักของฝ่ายผู้รับประกันภัยคือ ใช้ค่าสินไหมทดแทน⁽¹⁾ ให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกันภัยเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินที่เอาประกันภัย สำหรับทางด้านผู้เอาประกันภัยนั้น หน้าที่สำคัญได้แก่การชำระเบี้ยประกันภัย⁽²⁾ ให้แก่ผู้รับประกันภัย เพื่อตอบแทนในการที่เขายอมเข้าเสี่ยงภัยแทน เมื่อทำสัญญาประกันภัยแล้วก็ถือว่าผู้เอาประกันภัยจะได้รับชดเชยค่าเสียหายในทุกกรณี เพราะถ้าหากพิสูจน์ได้ หรือมีหลักฐานปรากฏเป็นที่แน่ชัดว่า ความวินาศภัยนั้นเกิดจากความทุจริต หรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้เอาประกันภัย หรือของผู้รับประกันภัยแล้ว ประโยชน์หรือความคุ้มครองจากสัญญาประกันภัยที่เป็นความประสงค์มาแต่เดิมนั้น ก็จะ

(1) โปรดพิจารณารายละเอียดในบทที่ 3

(2) โปรดพิจารณารายละเอียดในบทที่ 5

สูญสิ้นไป และในกรณีที่จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน ผู้รับประกันภัยไม่จำเป็นต้องใช้ให้ แก่ผู้เอาประกันภัยเกินกว่าจำนวนเงินซึ่งเอาประกันภัย หลักนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ว่า เป็นหัวใจหรือรากแก้วของการประกันวินาศภัยเลยทีเดียว

สำหรับการรับประกันภัยค่าจุนั้น สิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเต็มที่ กล่าวคือ นอกจากบุคคลภายนอกจะว่ากล่าว เอากับผู้เอาประกันภัยตามกฎหมายลักษณะละเมิดแล้ว บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ยังมีสิทธิที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทน (ตามที่ตนควรจะได้) จากผู้รับประกันภัยโดยตรงได้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม แมทางราชการได้เข้ามาควบคุมการดำเนินกิจการ และการบริหารงานของบริษัทประกันภัย โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาเป็นเวลาแปดปีเศษแล้วก็ตาม แต่ก็ปรากฏว่า ยังมีผู้เอาประกันภัย ไม่น้อยที่ไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควรในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจาก ผู้รับประกันภัย และในบางกรณีเห็นได้ชัดว่า ฝ่ายผู้เอาประกันภัยไม่ได้รับความเป็น ธรรม ผู้เขียนเห็นว่าข้อขัดข้องทั้งหลายเหล่านี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้บริหาร งานประกันภัย และเจ้าหน้าที่ชั้นปฏิบัติการ แต่ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่ผู้เขียนเห็นว่า น่าจะ มีส่วนทำให้เกิดข้อขัดข้องและความไม่ยุติธรรมทั้งหลายเหล่านั้น สิ่งนั้นก็คือประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 เพราะ บทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัยที่ใช้อยู่ในขณะนี้ บางเรื่องก็ไม่เหมาะสม กับสถานการณ์ปัจจุบัน บางกรณีก็ไม่สามารถคุ้มครองประโยชน์ของคู่สัญญาได้อย่าง เพียงพอ ซึ่งเป็นสาเหตุให้มีข้อโต้แย้งเบียดเบียนเกิดขึ้นเป็นอันมาก นอกจากนี้ หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในบางอย่าง กฎหมายได้กำหนดไว้เข้มงวดจนเกินไป ทำให้ ขาดความคล่องตัว ไม่สมกับที่เป็นกลไกส่วนหนึ่งของการประกอบธุรกิจด้านนี้

หลังจากที่ได้พิเคราะห์ดูแล้ว ผู้เขียนขอตั้งข้อสังเกตพร้อมทั้งขอเสนอแนะ เพื่อเป็นทางแก้ไขปรับปรุงดังต่อไปนี้

ประการแรก ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการตีราคาความเสียหายในกรณีเกิดวินาศภัยไว้แต่เพียงว่า ให้ตีราคา ณ สถานที่และในเวลาที่เกิดวินาศภัย และจำนวนเงินซึ่งเอาประกันภัย (sum insured) ไว้ในให้สັນนิชฐานไว้ก่อนว่าเป็นหลักประมาณอันถูกต้องในการตีราคา (มาตรา 877) แต่เนื่องจากผู้เอาประกันภัยอาจกำหนดจำนวนเงินที่เอาประกันภัยไว้ต่ำกว่าราคาแท้จริงของทรัพย์สินได้ การตีราคาทรัพย์สินไว้ล่วงหน้าตามข้อสันนิษฐานของกฎหมายมาตรานี้ จึงไม่เกิดประโยชน์หรือให้ผลได้อย่างจริงจัง อนึ่ง เมื่อเกิดวินาศภัยขึ้นแต่ละครั้ง การกำหนดค่าเสียหายเพื่อจ่ายค่าสินไหมทดแทนไม่ใช่ของง่ายเลย ดังตัวอย่างคำวินิจฉัยของศาลต่างประเทศ (สกอตแลนด์)⁽³⁾ ในคดีระหว่างนาง P.E. Frazer กับพวก โจทก์ บริษัท Morton Wilson Ltd. จำเลย ข้อเท็จจริงมีว่า อาคารโบราณหลังหนึ่งของโจทก์ซึ่งใช้ทำโรงแรม ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมมาก ถูกเพลิงไหม้หมดทั้งหลัง เนื่องจากการกระทำของลูกจ้างของจำเลย มีปัญหาว่าจำเลยจะต้องรับผิดชอบจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์ตามวิธีใดในระหว่างสามวิธีดังต่อไปนี้

วิธีแรก ใช้เงินให้เท่ากับราคาขายตามสภาพที่เป็นโรงแรม (ก่อนเกิดอัคคีภัย) ซึ่งเป็นเงินประมาณ 1,000,000 บาท หรือ

วิธีที่สอง ใช้เงินให้เท่ากับราคาค่าก่อสร้างใหม่ โดยให้มีสภาพเหมือนเดิมก่อนเกิดวินาศภัยทุกอย่าง ซึ่งเป็นเงินประมาณ 3,163,750 บาท หรือ

วิธีที่สาม ใช้เงินให้เท่ากับราคาค่าก่อสร้างอาคารแบบสมัยใหม่ทดแทนอาคารเก่า โดยมีขนาดใกล้เคียงกับหลังเก่า ซึ่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายประมาณ 2,125,000 บาท

(3) The Industrial Finance Corporation of Thailand, The Investor, Feb. 1975, (Bangkok : United Production, 1975), pp. 69 - 70

ศาลของสกอตแลนด์พิพากษาให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ตามวิธีที่สอง โดยให้เหตุผลว่า โจทก์ไม่มีความประสงค์ที่จะขายโรงแรม สำหรับราคาตามวิธีที่สามนั้น ศาลเห็นว่าแม้จะสร้างอาคารขึ้นใหม่แทนก็ไม่สามารถบันดลให้บรรยากาศเก่า ๆ กลับคืนมาได้ วิธีที่สองเท่านั้นที่สามารถทำให้โจทก์กลับสู่ฐานะเดิมได้อย่างใกล้เคียงที่สุด

ผู้เขียนจึงเห็นว่า ควรกำหนดหลักเกณฑ์การคิดหาจำนวนค่าสินไหมทดแทนไว้ในกฎหมายหรือกรมธรรม์ประกันภัย เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้รับประกันภัยปฏิบัติตาม ซึ่งนอกจากจะช่วยจัดข้อโต้แย้งระหว่างคู่สัญญาให้น้อยลงแล้ว ยังจะสามารถทำให้การจ่ายค่าสินไหมทดแทนเป็นไปโดยรวดเร็วยิ่งขึ้นอีกด้วย เพราะแม้แต่เรื่องละเมิดประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 ก็ได้วางหลักเกณฑ์การกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทนไว้กว้าง ๆ ให้ศาลใช้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัย

ประการที่สอง มาตรการที่ทางราชการใช้ในการควบคุมผู้รับประกันภัยมิให้จ่ายค่าสินไหมทดแทนล่าช้าตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย มาตรา 43 (5) (ซึ่งเมื่อมีการฝ่าฝืน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย) น่าจะยังไม่เพียงพอ เพราะการที่จะถือว่าผู้รับประกันภัยรายใดประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทนโดยไม่มีเหตุสมควร หรือโดยไม่สุจริตหรือไม่นั้น เจ้าหน้าที่ผู้ใช้กฎหมายอาจใช้ดุลพินิจแตกต่างกันได้ และยิ่งไปกว่านั้น ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่สุจริตด้วยแล้ว จะเกิดความลักลั่นกันได้ง่าย ผู้เขียนเห็นว่า ควรมีกฎหมายกำหนดระยะเวลาการจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แน่นอนลงไป ซึ่งนอกจากจะบังเกิดผลดีแก่ผู้เอาประกันภัยแล้ว อาจช่วยให้ธุรกิจประกันภัยได้รับความนิยมจากประชาชนมากยิ่งขึ้น เพราะเขาจะสามารถรู้ได้ล่วงหน้าว่า เมื่อเกิดวินาศภัยเขาจะได้รับการชดใช้ภายในระยะเวลาอย่างน้อยเท่าใด

ตัวอย่างกฎหมายของต่างประเทศที่กำหนดระยะเวลาการจ่ายค่าสินไหมทดแทนไว้ ได้แก่ รัฐบัญญัติประกันภัยของฟิลิปปินส์มาตรา 91 B นอกจากนี้ยังกำหนดให้ผู้รับประกันภัยต้องเสียดอกเบี้ยในกรณีที่ชำระล่าช้ากว่ากำหนดอีกด้วย

ประการที่สาม การคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ ตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2510 มาตรา 21 ซึ่งให้สิทธิแก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ที่จะเลือกให้ผู้รับประกันภัยรับผิดชอบในการชำระหนี้ตามแบบกรมธรรม์ หรือข้อความที่ผู้รับประกันภัยออกให้ (โดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนประกันวินาศภัย) หรือตามแบบกรมธรรม์ที่ทางราชการได้ให้ความเห็นชอบแล้วก็ได้นั้น ในทางปฏิบัติน่าจะไม่ได้ผล เพราะกรมธรรม์ประกันภัยแบบไหนได้รับความเห็นชอบแล้ว แบบไหนยังไม่ได้ได้รับความเห็นชอบ เป็นเรื่องที่ยกกันระหว่างทางราชการและผู้รับประกันภัยโดยเฉพาะ⁽⁴⁾ นับว่าเป็นการยากที่ประชาชนจะทราบได้ ผู้เขียนจึงเห็นว่า เพื่อให้การคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้เอาประกันภัย หรือผู้รับประโยชน์ตามมาตรานี้สัมฤทธิ์ผลสมควรความมุ่งหมาย ทางราชการน่าจะพิจารณาหาทางให้ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ทราบข้อเท็จจริงได้โดยสะดวก และง่ายยิ่งขึ้น เช่น นำแบบกรมธรรม์ประกันภัยซึ่งได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนประกันวินาศภัยแล้ว ออกประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา เป็นต้น

ประการที่สี่ ในประเทศอังกฤษมักจะพบเสมอว่า ผู้รับประกันภัยได้จ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับประโยชน์ ทั้ง ๆ ที่ตามข้อสัญญาผู้รับประกันภัยไม่มีหน้าที่ต้องจ่ายให้เลยแม้แต่ด้อย การจ่ายเงินในกรณีเช่นนี้มีชื่อเรียกว่า Ex Gratia Payment⁽⁵⁾ การจ่ายเงินเช่นนี้กฎหมายรับรู้ และไม่ถือว่าบริษัทผู้รับประกันภัยกระทำเกินขอบเขตอำนาจ ในทางปฏิบัติส่วนใหญ่จะจ่ายให้แก่ผู้เอาประกันภัยที่มีฐานะการเงินไม่ดี จุดประสงค์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และเป็นการสร้างชื่อเสียงให้แก่ผู้รับประกันภัย

(4) จาร์ลส์ เชมะจารู, "กฎหมายใหม่ที่น่าสนใจ", บทบัญญัติ, เล่ม 24, ตอน 3, 2509, หน้า 615

(5) E.R. Hardy Ivamy, General Principles of Insurance Law, (London : Butterworths, 1970), p. 393

เองอีกทางหนึ่ง

ผู้เขียนเห็นว่า ประเทศไทยควรมีกฎหมายรับรองการจ่ายค่าสินไหมทดแทน ในทำนองนี้บ้าง ขณะนี้การจ่ายเงินในกรณีอย่างนี้จะทำไม่ได้ เพราะเท่ากับเป็นการให้ประโยชน์เป็นพิเศษแก่ผู้เอาประกันภัย หรือผู้รับประโยชน์ นอกเหนือไปจากที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.

2510 มาตรา 23

ประโยชน์จากการจ่าย Ex Gratia Payment จะเห็นได้ชัดในกรณีประกันภัยรถยนต์แบบคุ้มครองบุคคลที่สาม เช่น ผู้เอาประกันภัยชนคนถึงแก่ความตายเพราะเหตุสุดวิสัย หรือโดยความประมาทเลินเล่อของผู้ตายเอง ในกรณีอย่างนี้ผู้เอาประกันภัยมิได้เป็นผู้ก่อความเสียหาย ญาติของผู้ตายจึงไม่มีสิทธิเรียกให้ผู้เอาประกันภัยรับผิดชอบ และในขณะเดียวกันก็ไม่มีสิทธิเรียกร้องจากผู้รับประกันภัย ตามตัวอย่างนี้ ถ้าหากว่าผู้รับประกันภัยยินดีจ่ายเงินช่วยเหลือฝ่ายผู้เสียหายเพราะเห็นแก่มนุษยธรรม ก็น่าจะหาช่องทางอนุญาตให้ทำได้ เพราะจะเกิดประโยชน์โดยตรงแก่ผู้เสียหาย นอกจากนี้ ยังอาจเป็นประโยชน์แก่ผู้เอาประกันภัยในการต่อสู้คดีอาญาอีกด้วย

ประการที่ห้า ปัญหาอีกจะเกิดขึ้นเสมอในกรณีประกันภัยรถยนต์ ซึ่งคุ้มครองความรับผิดของผู้เอาประกันภัยต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอก (ประกันภัยค่าจุน) กล่าวคือ ผู้รับประกันภัยจะรับผิดชอบไม่เกินจำนวนเงินที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย เช่น กำหนดวงเงินประกันไว้ 100,000 บาท สำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สินของบุคคลภายนอกต่ออุบัติเหตุหนึ่งครั้ง เมื่อเกิดเหตุแล้ว สันมติว่าผู้เสียหายฟ้องผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยเป็นจำเลย เรียกค่าเสียหาย 200,000 บาท แต่ยินดีประนีประนอม โดยขอรับเพียง 100,000 บาท เช่นนี้ผู้รับประกันภัยมักจะเถียงให้สู้คดี เพราะทางด้านผู้รับประกันนั้น การสู้คดีต่อไปมิแต่จะได้ประโยชน์ คือ ถ้าแพตนเองก็รับผิดชอบเพียงไม่เกิน 100,000 บาท แต่ถ้าศาลยกฟ้อง ผู้รับประกันภัยก็ไม่เสียเงินเลย จะเห็นว่าผู้เอาประกันภัยอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบมาก

เรื่องอย่างนี้ศาลในสหรัฐอเมริกาเคยวินิจฉัยว่า ผู้รับประกันภัยต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้เอาประกันภัย สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการปฏิเสธไม่ยอมประนีประนอม แต่ข้อสรุปต่อไปโดยไม่มีเหตุผลควร

ผู้เขียนเห็นว่า เพื่อบรรเทาผลร้ายอันอาจเกิดแก่ผู้เอาประกันภัยดังตัวอย่างข้างต้น น่าจะได้มีการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิที่ควรมีควรได้ของผู้เอาประกันภัยเป็นอย่างยิ่ง

ประการที่หก ดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 1 ว่า สัญญาประกันภัยนั้นมิได้มีเฉพาะการประกันภัยที่เป็นการค้าแต่เพียงอย่างเดียว ความจริงยังมีการประกันภัยอีกประเภทหนึ่งซึ่งไม่เป็นการค้า (L'assurance mutuelle) ได้แก่การรวมกลุ่มของบุคคลต่าง ๆ ซึ่งกิจการของเขาเหล่านั้นมีการเสี่ยงภัยเป็นอย่างเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน โดยแต่ละคนสละเงินเข้ากองทุนกลางตามจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่จะได้ทำความตกลงกัน และเมื่อสมาชิกของกลุ่มรายได้ได้รับความเสียหายจากวินาศภัย สมาชิกผู้นั้นก็ย่อมได้รับค่าสินไหมทดแทนจากกองทุนกลางนั่นเอง การดำเนินงานในลักษณะเช่นนี้จะไม่มีผู้ใดได้กำไร หรือได้รับผลประโยชน์อย่างอื่นในลักษณะกำไร ทั้งนี้ เนื่องจากเจตนาารมณ์ของมวลสมาชิกที่เข้าร่วมกันสละเงินเข้ากองทุน มิได้ประสงค์จะดำเนินกิจการในรูปการค้า

การประกันภัยประเภทนี้ในบางประเทศมีอยู่อย่างแพร่หลาย และอำนวยความสะดวกให้แก่วงการธุรกิจเป็นอันมาก สำหรับในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่รับรู้อำนาจหรือให้ความคุ้มครองแก่การประกันภัยที่ไม่เป็นการค้า การรวมกลุ่มระหว่างบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงไม่อาจดำเนินไปได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้เขียนเห็นว่า ทางรัฐบาลหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน่าจะได้ศึกษา และเตรียมเสนอกฎหมาย เช่นว่านี้เสียโดยเร็ว เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถเลือกเอาได้ในระหว่างการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกองทุน หรือเข้าทำสัญญากับผู้รับประกันภัยโดยตรง ประโยชน์ที่จะตามมาก็คือ จะทำให้การประกอบธุรกิจในทุก ๆ ด้านมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น และสามารถพัฒนาต่อไปได้อย่างไม่หยุดยั้ง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีในทางเศรษฐกิจแก่ชาติบ้านเมืองในที่สุดอย่างแน่นอน

ประการสุดท้าย มีปัญหาคิดประการหนึ่ง ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของเรามีได้บัญญัติไว้โดยตรง กล่าวคือว่า ถ้าในระหว่างอายุสัญญา ภัยซึ่งผู้รับประกันภัยรับเสี่ยงหมดไปโดยสิ้นเชิง ผลจะเป็นอย่างไร จะถือได้หรือไม่ว่าในกรณีเช่นนี้ สัญญาประกันภัยย่อมระงับสิ้นไปโดยปริยาย ถ้าหากไม่ถือว่าสัญญาระงับหรือสิ้นความผูกพัน คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะบอกเลิกสัญญาได้หรือไม่

ผู้เขียนเห็นว่า ในสถานการณ์ปกติสัญญาประกันภัยจะสิ้นความผูกพันได้ด้วยเหตุสองประการเท่านั้น คือ มีการบอกเลิกสัญญาประการหนึ่ง หรือสิ้นสุดระยะเวลาแห่งการประกันภัยตามที่ตกลงกันไว้อีกประการหนึ่ง ฉะนั้น ตามปัญหาข้างต้น สัญญาประกันภัยยังคงมีผลบังคับใช้ต่อไป เพียงแต่ว่าโอกาสที่ผู้เอาประกันภัยจะได้รับค่าสินไหมทดแทนย่อมหมดไปเท่านั้นเอง

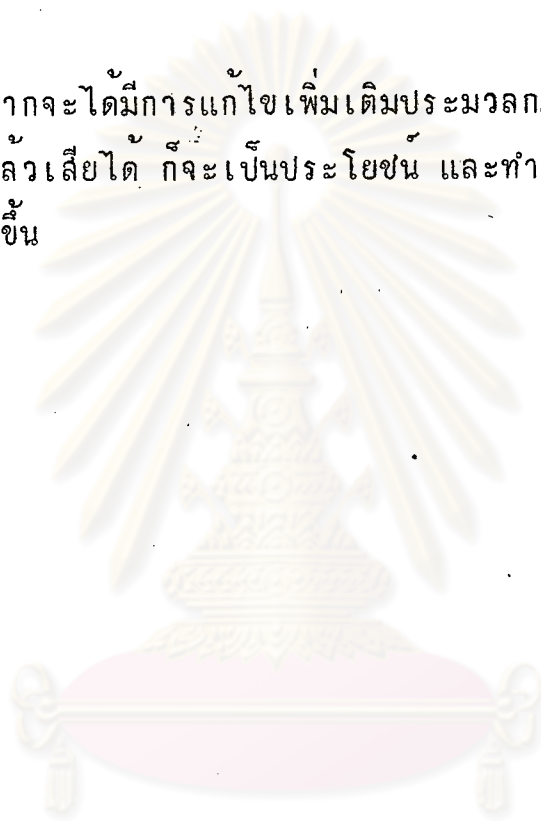
ส่วนประเด็นที่ว่า คู่สัญญาจะบอกเลิกสัญญาได้หรือไม่นั้น เห็นว่า ถ้ามิได้กำหนดกันไว้อย่างชัดเจนในกรมธรรม์ประกันภัย คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะยกเหตุเช่นว่านี้มาขอบอกเลิกสัญญาไม่ได้ เพราะไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ ยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่า จะนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 864 มาปรับแก้กรณีมิได้ เพราะตามปัญหานี้เป็นกรณีที่ภัยทุกชนิด ซึ่งผู้รับประกันภัยรับเสี่ยงหมดสิ้นไปโดยสิ้นเชิงในระหว่างอายุสัญญา ส่วนข้อความที่ว่า "ภัยเช่นนั้นสิ้นไปหาไม่มีแล้ว" ในมาตรา 864 นั้น หมายถึงภัยอันใดอันหนึ่งโดยเฉพาะ (a particular risk) เท่านั้นที่สิ้นไป ส่วนภัยอื่น ๆ ตามสัญญา ยังคงมีอยู่

ในปัญหาข้างต้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของอิตาลีได้บัญญัติไว้ชัดเจนพอสมควรทีเดียว ในมาตรา 1896 ซึ่งมีใจความดังนี้

"สัญญาประกันภัยย่อมสิ้นความผูกพัน ถ้าปรากฏว่าภัยที่รับเสี่ยงได้หมดไปโดยสิ้นเชิงภายหลังที่มีการทำสัญญากันแล้ว แต่ผู้รับประกันภัยมีสิทธิที่จะได้รับเบี้ยประกันภัยเต็มจำนวน สำหรับช่วงระยะเวลาตั้งแต่เริ่มสัญญา จนถึงขณะที่ได้รับคำบอกกล่าวจากผู้เอาประกันภัย หรือผู้รับประกันภัยได้รู้เองว่าภัยที่รับเสี่ยงได้หมดไปแล้ว

ในกรณีที่คู่สัญญาตกลงกันให้สัญญาประกันภัยมีผลบังคับใช้ภาย
 หลังวันทำสัญญา หากว่าภัยได้หมดไปเสียก่อนสัญญามีผลบังคับใช้
 ผู้รับประกันภัยมีสิทธิเรียกร้องเอาจากผู้เอาประกันภัยได้แต่เพียง
 ค่าใช้จ่ายอันจำเป็นซึ่งตนต้องเสียไป เนื่องจากการเข้าทำสัญญา
 เท่านั้น"

ฉะนั้น หากจะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อ
 ขจัดปัญหาดังกล่าวแล้วเสียได้ ก็จะเป็นประโยชน์ และทำให้กฎหมายของเรามีความ
 สมบูรณ์และรัดกุมยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย